

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта
підготовки доктора філософії
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньо-наукової програми Спеціальна освіта

Силабус освітнього компонента «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта, за освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта»

Розробник: Брушневська Ірина Миколаївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми:

Зоряна МАЦЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 1 від 29.08. 2024 р.

Завідувач кафедри:

Ірина КУЗАВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта Освітньо-наукова програма Спеціальна освіта Освітній рівень: доктор філософії	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>180/6</u>		Рік навчання 1, 2
ІНДЗ: €		Семестр 2-ий, 3-ій
		Лекції <u>24</u> год.
		Практичні (семінарські) – 24 год.
		Самостійна робота – <u>112</u> год.
		Консультації – <u>20</u> год.
		Форма контролю: залік, екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0508762003, Brushnevska.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента (далі – ОК) «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Методика викладання фахових дисциплін є основоположним курсом в оволодінні аспірантами основними компетентностями, необхідними для викладацької діяльності у підготовці майбутніх фахівців спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Для засвоєння освітнього компонента використовують базові знання, вміння і навички з педагогіки, спеціальної педагогіки, психології, спеціальної психології, основ педагогічної майстерності.

2. Пререквізити вивчення ОК: ОК «Теоретичні та прикладні проблеми спеціальної освіти», «Академічна доброчесність та наукова етика», «Інформаційні та електронні ресурси у спеціальній освіті», «Філософія та методологія науки».

Постреквізити вивчення ОК: ОК «Технологія апробації результатів дослідження у спеціальній освіті», «Промоція наукового продукту та управління проектами», педагогічна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК – підготовка аспірантів до викладання у закладах вищої освіти фахових дисциплін спеціальності 016 Спеціальна освіта, засвоєння здобувачами освіти базових знань, формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, практичних умінь.

Завдання ОК:

- ✓ ознайомлення із сучасною структурою вищої освіти України, чинними законодавчими і нормативними документами, загальними положеннями організації освітнього процесу;
- ✓ засвоєння психолого-педагогічних та дидактичних основ освітнього процесу у закладах вищої освіти, базових теоретичних знань з методики викладання фахових дисциплін спеціальності «Спеціальна освіта»;
- ✓ формування практичних навичок й умінь з методики викладання фахових дисциплін спеціальності «Спеціальна освіта» із використанням традиційних та інноваційних освітніх технологій, інформаційних ресурсів освітнього процесу;
- ✓ набуття умінь і навичок з підготовки різноманітного методичного забезпечення для проведення різних видів занять та діагностики знань студентів;
- ✓ розвиток здібностей, необхідних для ефективної педагогічної діяльності, формування основ педагогічної майстерності;
- ✓ опанування питань організації та контролю самостійної роботи здобувачів освіти;
- ✓ ознайомлення з дистанційними технологіями навчання.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-наукової програми «Спеціальна освіта» у результаті вивчення ОК «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової діяльності та педагогічної науки, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК02. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК03. Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності.

СК05. Здатність розробляти проєкти у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами.

СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 1. Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН 2. Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.

РН 3. Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН 4. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.

РН 9 Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.

РН 10. Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: проблемні, проблемно-пошукові, інтерактивне навчання (диспути, дискусії, круглі столи, тренінги, мозкові атаки, презентації, ділові й рольові ігри тощо).

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усьог о	Лек.	Практ .	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи організації і планування освітнього процесу у закладі вищої освіти						
ТЕМА 1. Сучасний стан та тенденції розвитку державної політики у сфері вищої освіти	16	2	2	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / макс. к-сть балів за практ. заняття — 16/ 16
ТЕМА 2. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у закладі вищої освіти	15	2	2	9	2	ДС, РМГ, ІРС, Т /16
ТЕМА 3. Організація професійної підготовки фахівців спеціальності 016 Спеціальна освіта	16	2	2	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 16
ТЕМА 4.. Теоретичні засади побудови	15	2	2	9	2	ДС, РМГ, ІРС, Т

змісту фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта у закладі вищої освіти.						/ 16
ТЕМА 5. Особистість викладача та студента в умовах вищого навчального закладу.	15	2	2	9	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 16
ТЕМА 6. Контроль та супровід ефективності навчальної та викладацької діяльності	13	2	2	9		ДС, РМГ, ІРС, Т / 16
ІНДЗ						4
Разом за модулем 1	90	12	12	56	10	100
Змістовий модуль 2. Загальні положення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти						
ТЕМА 7. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.	17	2	2	11	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / макс. к-сть балів за практ. заняття – 1/ 6
ТЕМА 8. Основні форми аудиторних навчальних занять у закладах вищої освіти	17	2	2	11	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 6
ТЕМА 9. Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти	18	2	2	12	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 6
ТЕМА 10. Методика контролю навчальної діяльності студентів у закладах вищої освіти	17	2	2	11	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 6
ТЕМА 11. Методичні основи підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів.	21	4	4	11	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 12
ІНДЗ						4
Разом за модулем 2	90	12	12	56	10	40
МРК 1						30
МКР 2						30
Всього годин/Балів	180	24	24	112	20	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Модуль 1 Нормативно-правові основи організації і планування освітнього процесу у закладі вищої освіти

Зміст завдань

1. Підготуйте виступ, доповідь, реферат з актуальної теми освітнього компонента.
2. Візьміть участь у науково-практичній конференції з проблем вищої школи.
3. Розробіть схему структури системи вищої освіти України.

4. Розробіть схему структури управління ВНУ імені Лесі Українки.
5. Проаналізуйте навчальний план, навчальну програму, навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху акцентуючи увагу на дидактичних можливостях формування інтегративної компетентності фахівця.
6. Порівняти структуру навчальної програми та робочої навчальної програми дисципліни спеціальності 016 Спеціальна освіта зі свого фаху.

Форми звітності

1. Виступ, доповідь, реферат.
2. Опорні конспекти.

Модуль 2. Загальні положення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти

Зміст завдань

1. Відвідайте 2-3 лекції викладачів (за фахом), проаналізуйте їх.
2. Розробіть план-конспект лекції однієї з тем дисципліни за фахом.
3. Відвідайте 2-3 практичних, семінарських, лабораторних заняття з дисципліни за фахом, проаналізуйте їх.
4. Складіть план-конспект практичного заняття однієї з тем ОК за фахом або з цікавої для Вас теми заняття і дисципліни з використанням інтерактивних технологій.
5. Підготуйте питання семінарського заняття з теми курсу «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності «Спеціальна освіта» та організуйте його обговорення на відповідному практичному занятті.
6. За обраною темою (дисципліни на вибір) підготуйте 3 прийоми створення проблемної ситуації на лекції за наступними рекомендаціями:

- пряма постановка проблеми;
- проблемне завдання у вигляді запитання;
- повідомлення інформації, яка містить суперечність;
- повідомлення протилежних думок з будь-якого питання;
- звернення уваги на те чи інше життєве явище, яке потрібно пояснити;
- повідомлення фактів, які викликають непорозуміння;
- співставлення життєвих уявлень з науковими;
- постановка питання, на яке повинен відповісти студент, прослухавши частину лекції, і зробити висновки

7. Напишіть есе «Викладач ВНУ імені Лесі Українки 21 століття»

Форми звітності

1. Опорні конспекти.
2. Тестові завдання.
3. Творчі роботи.
4. Виступи та практичних заняттях.

Таблиця 3

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Завдання: підготувати та провести відкриту лекцію з подальшим аналізом і обговоренням з учасниками.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Максимальна к-ть балів	Критерії оцінювання роботи
1 бал	Актуальність обраної проблеми
2 бали	Якість, чіткість, послідовність викладу, дотримання усіх структурних вимог, розкриття теми, висновки
1 бал	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
4 бали	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» здійснено на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки за **100-бальною шкалою**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль. У семестрі 2 (форма контролю – залік) максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента –100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 100.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У разі, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання будуть анульовано. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У семестрі 3 (форма контролю – екзамен) максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення практичних занять, має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 %

максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **40**.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволено. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснено на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОНосвітньоП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснено під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» в діапазоні від 0 до 100 балів.

У семестрі 2 оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності

Спеціальна освіта» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

У семестрі 3 підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента «Методика викладання фахових дисциплін спеціальності Спеціальна освіта» виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі письмового або комп'ютерного тестування. У цьому випадку на іспит виносяться 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оцінка за складання іспитів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ECTS.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
90-100 балів	Аспірант у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших аспірантів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до

	виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
85-89 балів	Недостатньо володіє навчальним матеріалом, вільно, допускає 1-2 помилки під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших аспірантів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, виконує за зразком самостійно практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.
75-84 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.
70-74 балів	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
60-69 балів	Володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки.
35-59 балів	Не засвоїв більшості тем робочої програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми, періодичного та підсумкового контролю в цілому. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
0-34 балів	Не засвоїв програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав періодичного контролю, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни. Виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне

			перескладання
--	--	--	---------------

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна:

- Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть. *Вища освіта України*. 2001. № 1. С. 11 -20.
- Брушневська І.М. Підготовка фахівців до корекційної діяльності в інклюзивно-ресурсних центрах. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*. Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С.34-37.
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
- Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: ЦНЛ, 2006. 384 с.
- Ковальчук Ж. Визначальність наукової діяльності закладів вищої освіти та наукових установ України у другій половині XX століття. *Педагогічний часопис Волині*, 2019, 1: 86- 94.
- Концепція розвитку педагогічної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 01.07.2018 р. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitkupedagogichnoyi-osviti>.
- Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.В.Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьєва, Г.І.Матукова. К. : КНТ, 2014. 262 с.
- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : Монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304 с.
- Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський : Абетка НОВА, 2007. 304 с.
- Миронова С.П., Докучина Т.О. Самостійна робота студентів з підготовки до підсумкової атестації за спеціальністю 016 Спеціальна освіта: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 132 с.
- Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: Довідник для студентів. К. : Освіта України, 2006. 90 с.

13. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За заг. ред. акад. О.Г.Мороза. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 337с.
14. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
15. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
16. Омельченко М.С. Система розвитку професійної свідомості корекційного педагога: особистісно-компетентнісний підхід [Текст] : монографія. Держ. ВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т". Слов'янськ : Видавництво Маторіна Б. І., 2020. 289 с.
17. Паламар О.М. Розвиток психологічної компетентності тифлопедагога. Програма спецкурсу для студентів спеціальності «Корекційна освіта. Тифлопедагогіка». К.: НПУ імені М.П. Драгоманова 216. -31 с.
18. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога: навчально-методичний посібник. К. : Книга-плюс, 2016. 168 с.
19. Пономарьова Г. Ф. Психолого-педагогічна діагностика якості освіти у педагогічному ВНЗ: методичний посібник / А. А. Харківська, Л. О. Петриченко, О. І. Рассказова, С. І. Рябокін, Л. В. Кондрацька, Т. В. Отрошко, В. С. Ульянова, Т. С. Нестеренко, А. Г. Чала; за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. Харків, 2015. 380 с.
20. Постанова Кабінету Міністрів від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».
21. Самостійна робота студентів з дисциплін професійної підготовки за спеціальністю 016 Спеціальна освіта: навчально-методичний посібник / [кол. авторів; за заг. ред. С.П. Миронової]. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. 144 с.
22. Самостійна робота студентів з дисциплін професійної підготовки за спеціальністю 016 Спеціальна освіта: навчально-методичний посібник / [кол. авторів; за заг. ред. С.П. Миронової]. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Частина 2. 224 с.
23. Серпутько Г.П. Деякі аспекти доступності вищої освіти для студентів з глибокими порушеннями зору : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми реформування системи виховання та освіти в Україні". Львів, 2019. С.119-122. 2
24. Серпутько Г.П. Організаційно-методичні аспекти навчання незрячих студентів складанню й оформленню ділової документації й наукових робіт за допомогою комп'ютера. *Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки* : збірник наукових праць. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. Випуск 3 (11). С. 104-122.
25. Серпутько Г.П. Основні труднощі в опануванні професійно важливих гуманітарних дисциплін студентами з глибокими порушеннями зору : збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції "Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні". Львів, 2019. С. 169- 173.
26. Серпутько Г.П. Участь абітурієнтів з порушеннями зору у загальнодержавному зовнішньому незалежному оцінюванні якості знань – шлях до розбудови інклюзивного суспільства : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасний світ і незрячі". Луцьк, 2018. С. 102-105.
27. Серпутько Г.П., Гребенюк Т.М., Федоренко М.І. Організаційно-методичні засади створення сприятливих умов для навчання у закладах вищої освіти (ЗВО) студентів з глибокими порушеннями зору : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук в Україні та країнах ЄС". Люблін. С. 241-245.

28. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. Частина I. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. 238 с.
29. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. Частина II. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. 224 с.
30. Синьова Є. П., Федоренко С. В. Тифлопедагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 325 с.
31. Синьова Є. П. Тифлопсихологія: Підручник. К.: Знання, 2008. 356 с.
32. Синьова Є.П. Особливості розвитку і виховання особистості при глибоких порушеннях зору: моногр. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 442 с.
33. Синьова Є.П., Глушенко К.О., Гураль Я.М. та ін. Методика викладання психології дітей з сенсорними порушеннями у вищих педагогічних навчальних закладах освіти. Навчальний посібник. К., 2006. 119с.
34. Супрун Д. М. Позааудиторна робота вищої школи як складова підготовки психологів в галузі спеціальної освіти. Логопедія, 2016, 9: 81-86.
35. Шеремет, М. К. Підготовка корекційних педагогів у вищих навчальних закладах України. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія: Соціально-педагогічна, 2011, 17 (1): 7-11.